

„NYEK-ES OSZTÁLY, NYEK-ES PROBLÉMÁK”: NYELVTANÁROK ÉS DIÁKOK VÉLEMÉNYE A NYELVI ELŐKÉSZÍTŐ ÉVFOLYAMRÓL

Menyhei Zsófia
PTE

Kulcsszavak: esettanulmány, nyelvtanárok, nyelvtanulók

Az előadásban bemutatott kutatás a nyelvi előkészítő évfolyam átfogó értékelését (Nikolov és Ottó, 2006, Nikolov és Öveges, 2006, Nikolov, Ottó és Öveges, 2009) követő esettanulmány (Duff, 2008) egy budapesti középiskola nyelvtanárai és diákjai bevonásával. A vizsgálat célja, hogy mélyebb betekintést nyújtson az intézményben bevezetett intenzív nyelvi program előnyeiről és nehézségeiről a résztvevők véleményének tükrében.

A vizsgálatban két nyelvtanár vett részt, akik egy félig strukturált interjú keretein belül fejtették ki véleményüket az ötödik tanév végén elkészült átfogó értékelés (Nikolov, Ottó és Öveges, 2009) eredményeiről, azok relevanciájáról saját intézményükre nézve. Míg egyes kérdések a program bizonyos céljait érintették (hátrányos helyzetű diákok felzárkóztatása; emelt szintű érettségi), mások a célokkal kapcsolatos problémákra irányultak (differenciálás a nyelvórán; NYEK-es érettségizettek eredményei, elégedettsége a programmal), illetve javaslatokra adtak lehetőséget. A résztvevő nyolc diák két fókuszcsoporthoz tartozott, majd a tanári interjú kérdéseire hasonló kérdésekre válaszolt, ami lehetővé tette a résztvevők véleményeinek összehasonlítását.

Az esettanulmány eredményei számos hasonlóságot mutatnak az átfogó értékelés legfontosabb pontjaival, ugyanakkor a résztvevők tanításról és tanulásról alkotott nézeteire is rávilágítanak. A vizsgálat résztvevői egyetértettek abban, hogy a magasabb óraszámok miatt a nyelvi előkészítő év gyorsabb nyelvi fejlődést eredményez a hagyományos képzéshez képest. A nyelvtanárok véleménye szerint azonban a tanulók nem mérik fel, nem használják ki a nyelvi előkészítő év nyújtotta lehetőségeket. Mindezt a tanulók lustaságával, gyenge képességeivel, nem megfelelő hozzáállásával, életkori sajátosságaival, szociális háttérével indokolják. A nyelvtanulási folyamatot lényegesen befolyásoló tanári szerepükre (például a motivációra, a tanmenet diákok szükségleteihez szabására, a differenciált oktatásra) nem fektetnek hangsúlyt. A diákok válasza arra engednek következtetni, hogy tisztában vannak a program jelentőségével, ugyanakkor szükségét érzik a motiváló, aktuális nyelvi tartalmakban gazdag, interaktív nyelvóráknak.

Az esettanulmány tanulságai messze túlmutatnak a konkrétan megfogalmazott eredményeken és problémákon. A diákok látják, hogy nyelvtanáraik szakmai felkészültsége hogyan befolyásolja motivált viselkedésüket, míg a nyelvtanárok nem reflektálnak kritikusan saját gyakorlatukra, hanem a problémákat saját hatáskörükön, szakmai kompetenciájukon kívüliként értékelik és a diákokra hárítják.